A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2021. december 21.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 93/13/EGK irányelv – Tisztességtelen feltételek – Az 1. cikk (2) bekezdése – Kötelező törvényi és rendeleti rendelkezéseket tükröző szerződési feltételek – Az ezen irányelv hatálya alóli kizártság – Külföldi pénznemben visszafizetendő kölcsön – A nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezését tükröző szerződési feltétel – Ezen 1. cikk (2) bekezdése átültetése hiányának hatása – A 3. cikk (1) bekezdése és a 4. cikk (1) bekezdése – Valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének hiánya – 8. cikk – A fogyasztóvédelem magasabb szintjét biztosító nemzeti rendelkezések elfogadása vagy fenntartása – A 93/13 irányelv e különböző rendelkezései közötti viszony”

A C-243/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Polymeles Protodikeio Athinon (athéni helyi bíróság, Görögország) a Bírósághoz 2020. június 5-én érkezett, 2020. május 5-i határozatával terjesztett elő a

DP,

SG

és

a **Trapeza Peiraios AE**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a Bíróság elnökhelyettese, a hatodik tanács elnökeként eljárva, N. Jääskinen (előadó) és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: görög.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– DP és SG képviseletében V. Kontogiannis dikigoros,

– a Trapeza Peiraios AE képviseletében S. Spyropoulos dikigoros,

– a görög kormány képviseletében V. Karra, S. Charitaki és A. Magrippi, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vláčil és S. Šindelková, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében N. Ruiz García és A. Katsimerou, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 288. o.) 1. cikke (2) bekezdésének, 3. cikke (1) bekezdésének, 4. cikke (1) bekezdésének és 8. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelem előterjesztésére a DP és SG, valamint a Trapeza Peiraios AE közötti egy euróalapú kölcsönszerződés azon módosító záradékaiban szereplő feltételek állítólagosan tisztességtelen jellegére vonatkozó jogvita keretében került sor, amelyek értelmében a svájci frank helyébe euró lépett.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 93/13 irányelv tizenkettedik és tizenharmadik preambulumbekezdésének szövege a következő:

„mivel ugyanakkor a tagállamok nemzeti jogszabályainak jelenlegi állapotában csak egy részleges harmonizáció tervezhető; mivel ez az irányelv csak a kifejezetten nem egyedi szerződési feltételekkel foglalkozik; mivel a tagállamok számára meg kell hagyni azt a lehetőséget, hogy a Szerződés rendelkezéseinek tiszteletben tartásával saját nemzeti jogszabályaikban az ebben az irányelvben előírtaknál szigorúbb rendelkezésekkel biztosítsanak magasabb szintű védelmet a fogyasztóknak;

mivel a tagállamoknak azok a törvényi vagy rendeleti rendelkezései, amelyek közvetve vagy közvetlenül meghatározzák a fogyasztói szerződések feltételeit, vélhetően nem tartalmaznak tisztességtelen feltételeket; mivel ezért nem tűnik szükségesnek, hogy alárendeljék ennek az

irányelvnek azokat a feltételeket, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró felei; mivel ebben a vonatkozásban az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő »kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezések« kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg”.

4 Ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kimondja:

(2) Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró, különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

5 Az említett irányelv 1. cikke (2) bekezdésének görög nyelvű változata tartalmaz egy második albekezdést, amelynek szövege a következő:

„Mivel ebben a vonatkozásban az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő »kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezések« kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg.”

6 A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

7 Ezen irányelv 4. cikke kimondja:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ. [helyesen: A 7. cikk sérelme nélkül valamely szerződési feltétel tisztességtelen voltát, a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének figyelembevételével kell megítélni, tekintettel – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – a szerződéskötést kísérő valamennyi körülményre, valamint e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételére, amelytől e szerződés függ.]

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.”

8 Az említett irányelv 8. cikke értelmében:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

A görög jog

9 Az Astikos Kodikas (polgári törvénykönyv) 291. cikke a következőket írja elő:

„Az adós a Görögországban megfizetendő, külföldi pénznemben kifejezett pénztartozást a szóban forgó külföldi pénznem teljesítés időpontjában és helyén érvényes árfolyama alapján, nemzeti pénznemben is megfizetheti.”

10 A 93/13 irányelvet a görög jogba átültető, a fogyasztóvédelemről szóló, 1994. november 16-i 2251/1994. sz. törvény (FEK A’ 191) 2. cikkének (6) bekezdése az alapügyre alkalmazandó változatában (a továbbiakban: 2251/1994. sz. törvény) a következőképpen rendelkezik:

„Tilos és semmis az olyan általános szerződési feltétel, amely a szerződő felek jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát a fogyasztó kárára jelentősen megzavarja. „A szerződésbe foglalt valamely általános feltétel tisztességtelen jellegét a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének, a szerződés céljának, a szerződéskötést kísérő sajátos körülmények összességének, valamint a szerződés minden egyéb feltételének, vagy egy olyan másik szerződés feltételeinek a figyelembevételével kell értékelni, amelytől e szerződés függ.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 Az alapeljárás felperese két, görögországi lakóhellyel rendelkező fogyasztó, ahol euróban szereznek jövedelmet. Az alapeljárás felperesei 2004. szeptember 3-án 30 évre szóló, ingatlanvásárlási célú kölcsönszerződést kötöttek az e tagállamban székhellyel rendelkező Trapeza Peiraiosszal. E kölcsönszerződést euróban határozták meg, és arra 360 napos Euribor kamatlábhoz kötött változó kamatláb vonatkozott.

12 2007. március 26-án és 2007. június 25-én a felek két szerződésmódosítást írtak alá annak érdekében, hogy az eredetileg euróban meghatározott kölcsönszerződést svájci frankra váltsák át. E módosító záradékok előírják egyrészt, hogy a fennmaradó összeg visszafizetésére svájci frankban kerül sor, másrészt pedig, hogy a kamatokat az első három évben rögzített kamatláb alapján, majd 360 napos bázis alapulvételével, a svájci frank LIBOR bankközi kamatlába alapján kiszámított változó kamatlába alapján számítják ki.

13 A Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy ez utóbbi szerződésmódosítás 4.5. pontja szerint „[a] hitelfelvevő a hitelt vagy svájci frankban, vagy a svájci frank bankközi valutapiacon a törlesztőrészlet megfizetése napján érvényes kamatláb alapján kiszámított árfolyamának megfelelő euróösszegben törleszti. Ezen árfolyam meghaladja azt az árfolyamot, amelyen a bank az adott időpontban svájci frankot ad el, és amelyet a bank az adott napon átváltási árfolyamként közzétesz.”

14 Az említett módosító záradék 8.1. pontjának (3) bekezdése értelmében „[a] hitelszerződés megszűnése esetén a bank a jelen megállapodásban említett jogkövetkezmények mellett arra is jogosult (azonban nem köteles), hogy a fennmaradt tartozás teljes összegét euróra váltsa át a svájci franknak az átváltás napján a Bank által alkalmazott eladási árfolyamán, amely a Bank által közzétett napi árfolyamtájékoztatóban szerepel, és hogy a fennmaradt tartozás után késedelmi kamatot számítson fel, melynek mértéke a bank által a lakáshitelekre alkalmazott aktuális kamatláb és a 128/1975. sz. törvényben meghatározott haszonkulcs 2,5 százalékponttal növelt összege. Amennyiben magasabb kamatláb van érvényben, úgy azt a kamatlábat kell alkalmazni.”

15 2018. szeptember 17-én az alapeljárás felperesei keresetet indítottak a Trapeza Peiraios ellen a kérdést előterjesztő bíróság, a Polymeles Protodikeio Athinon (athéni helyi bíróság, Görögország) előtt, elsődlegesen egyrészt az említett módosító záradékok megsemmisítése, másrészt az eredeti állapot helyreállítása iránt. Kérelmeik alátámasztása érdekében az alapeljárás felperesei többek között arra hivatkoznak, hogy a fent említett 4.5. pont és a 8.1. pont (3) bekezdése (a továbbiakban: vitatott kikötések) tisztességtelenek, tehát a 2251/1994. sz. törvény 2. cikke értelmében semmisek. Álláspontjuk szerint a bank arra ösztönözte őket, hogy módosítsák a kölcsönszerződést, anélkül hogy tájékoztatta volna őket a felmerülő árfolyamkockázatról, miközben ők nem rendelkeztek az e kockázat észleléséhez szükséges ismeretekkel.

16 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a vitatott kikötések lényegében átveszik a polgári törvénykönyv 291. cikkének tartalmát, amely eltérő megállapodás hiányában lehetővé teszi a hitelfelvevő számára, hogy Görögországban a devizában nyilvántartott tartozását akár e pénznemben, akár nemzeti pénznemben teljesítse az említett pénznemnek a fizetés helyén és időpontjában hatályos devizaárfolyamán.

17 Következésképpen e bíróság arra keresi a választ, hogy vizsgálhatja-e a vitatott kikötések tisztességtelen jellegét, miközben a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kizárja az irányelv hatálya alól „azokat a szerződési feltételeket, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek”.

18 Továbbá a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a 93/13 irányelv görög nyelvű változata 1. cikkének (2) bekezdése kivonja a tisztességtelen jelleg vizsgálata alól a diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző szerződési feltételeket, és ezt a 93/13 irányelvnek a görög jogba való átültetését biztosító 2251/1994. sz. törvény nem veszi át kifejezetten.

19 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a görög ítélkezési gyakorlatban eltérések állnak fenn azon kérdést illetően, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében szereplő kizárást kifejezetten magában foglaló nemzeti jogi rendelkezés hiányában a nemzeti jogszabályt mégis úgy lehet-e értelmezni, mint amely átülteti e kizárást, így lehetetlen az olyan szerződési feltétel tisztességtelen jellegének vizsgálata, amely a polgári törvénykönyv 291. cikkéhez hasonló diszpozitív jogszabályi rendelkezés átvételére szorítkozik.

20 Így az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy 4/2019. sz. ítéletében az Areios Pagos (semmítőszék, Görögország) teljes ülése úgy ítélte meg, hogy noha a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében előírt kizárást a görög jogba nem ültette át különös és kifejezett rendelkezés, az mégis benne foglaltatik a 2251/1994. sz. törvény 2. cikkének (6) bekezdésében, az uniós joggal és ezen irányelv céljával összhangban álló értelmezés alapján. Ezen ítélet értelmében „amennyiben a vitatott feltétel a nemzeti jog valamely kötelező vagy diszpozitív rendelkezését tükrözi, fogalmilag elképzelhetetlen, hogy a szerződő felek közötti egyensúly megbomoljon vagy a feltétel tisztességtelen legyen. Ennélfogva az ilyen kikötés eleve nem tartozik a 2251/1994. sz. törvény hatálya alá.” Az említett ítélet pontosítja, hogy ez a helyzet áll fenn a polgári törvénykönyv 291. cikkének tartalmát tükröző ingatlanvásárlási célú kölcsönszerződés kikötése esetében.

21 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat megemlíti, hogy ez az értelmezés ugyanakkor nem egyhangúlag elfogadott. Az Areios Pagosban (semmítőszék) kifejtett kisebbségi vélemény szerint nem állapítható meg, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében előírt kizárást a 2251/1994. sz. törvény 2. cikkének (6) bekezdése tartalmazza, mivel a feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatától való eltéréseket szigorúan kell értelmezni. Az említett kisebbségi

vélemény azon a tényen alapul, hogy ezen irányelv – ahogyan azt annak tizenkettedik preambulumbekezdése és 8. cikke kimondja – csak részleges és minimális harmonizációt valósít meg, meghagyva a tagállamok számára annak lehetőségét, hogy magasabb szintű védelmet nyújtsanak a fogyasztóknak. A görög jogalkotó e célból szándékosan mellőzte az említett irányelv átültetésekor az annak 1. cikke (2) bekezdésében előírt kizárást. A 2251/1994. sz. törvény 2. cikke (6) bekezdésének ettől eltérő értelmezése ellentétes volna a görög jogalkotó azon szándékával, hogy magasabb szintű védelmet biztosítson a fogyasztók számára, és *contra legem* értelmezést eredményezne, ami elfogadhatatlan.

22 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a saját tagjai többségükben ez utóbbi véleménnyel értenek egyet, és úgy vélik, hogy a görög bíróságok felülvizsgálhatják a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében említett feltételek tisztességtelen jellegét, mivel a görög jogalkotó elmulasztotta átültetni a belső jogba az e rendelkezésben foglalt eltérést.

23 E körülmények között a Polymeles Protodikeio Athinon (athéni helyi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 8. cikkét – amely a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak –, hogy valamely tagállam mellőzheti a 93/13/EGK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a saját nemzeti jogába történő átültetését és engedélyezheti az olyan feltételek bírósági felülvizsgálatát, amelyek kötelező érvényű vagy diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek?

2) Úgy tekinthető-e, hogy noha a 93/13/EGK irányelv 1. cikke (2) bekezdésének első és második albekezdését a görög jogba kifejezetten nem ültették át, azt ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének tartalmára tekintettel közvetetten átvették, mivel e tartalmat átültették a 225[1]/1994. sz. törvény [2]. cikkének [(6)]. bekezdésébe?

3) Beletartozik-e a tisztességtelen feltételek 93/13/EGK irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének rendelkezései által meghatározott fogalmába és hatálya alá az irányelv 1. cikke (2) bekezdésének első és második albekezdésében szereplő kivétel?

4) A 93/13/EGK irányelv rendelkezéseinek megfelelően az általános szerződési feltételek tisztességtelen jellege felülvizsgálatának tárgyát képezheti-e a hitelintézet fogyasztóval kötött hitelszerződésének a tagállam diszpozitív rendelkezésének tartalmát átvevő feltétele, ha e feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

24 A Trapeza Peiraios azt állítja, hogy több elfogadhatatlansági ok érinti mind az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egészét, mind pedig az egyes előterjesztett kérdéseket. A Trapeza Peiraios lényegében azzal érvel, hogy először is e kérelem semmilyen kapcsolatban nem áll az alapeljárás tárgyával, és tanácsadó vélemény megfogalmazására kéri a Bíróságot. Másodszor, az Areios Pagos (semmítőszék) már véget vetett az említett kérelemben szereplő ítélkezési gyakorlattal kapcsolatos belső vitának, és a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy az

alapeljárás felperesei által kizárólag hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések értelmezéséről határozzon. Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések némelyike pontatlan, sőt érthetetlen.

25 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó döntésért felelős nemzeti bíróság feladata annak értékelése, hogy az ügy sajátos jellemzőit tekintve az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróság elé terjesztett kérdések relevánsak-e, és azok relevanciáját vélelmezni kell. Ennélfogva, amikor az előterjesztett kérdés az uniós jog valamely szabályának értelmezésére vagy érvényességére vonatkozik, a Bíróság főszabály szerint köteles a kérelmet elbírálni, kivéve ha a kért értelmezés nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az említett kérdésre hasznos választ adhasson (2021. szeptember 2-i OTP Jelzálogbank és társai ítélet, C-932/19, EU:C:2021:673, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Az is egyértelmű, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti egyértelmű feladatmegosztáson alapuló EUMSZ 267. cikkben előírt eljárás keretében kizárólag a nemzeti bíróság rendelkezik hatáskörrel a nemzeti jogi rendelkezések értelmezésére és alkalmazására, míg a Bíróság a nemzeti bíróság által rendelkezésre bocsátott tények alapján kizárólag az uniós jogi rendelkezés értelmezéséről és érvényességéről foglalhat állást (lásd ebben az értelemben: 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, EU:C:2021:341, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. június 10-i Ultimo Portfolio Investment [Luxemburg] ítélet, C-303/20, EU:C:2021:479, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság az uniós jog több rendelkezésének értelmére és hatályára vonatkozóan fogalmaz meg kérdéseket annak meghatározása érdekében, hogy elvégezheti-e a vitatott kikötések tisztességtelen jellegének vizsgálatát a 93/13 irányelv alapján. Azt kéri ugyanis a Bíróságtól, hogy értelmezze ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, 3. cikkének (1) bekezdését, 4. cikkének (1) bekezdését és 8. cikkét, pontosítva, hogy a 2251/1994. sz. törvény, amelyre az alapeljárás felperesei konkrétabban hivatkoznak, az említett irányelvnek a görög jogba való átültetésére irányul. Ráadásul az említett bíróság kellően világosan és pontosan kifejtette az alapeljárás ténybeli körülményeit, valamint azt a jogi hátteret, amelybe az alapeljárás illeszkedik, amely elemekből kitűnik, hogy az előterjesztett kérdések kapcsolatban állnak e jogvita tárgyával, és nem hipotetikus jellegűek.

28 Ebből az következik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az ügy érdeméről

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésről

29 Elsőként vizsgálandó negyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az kizárja ezen irányelv hatálya alól az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő olyan feltételt, amely diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezést tükröz, vagyis amely a felek közötti eltérő megállapodás hiányában automatikusan alkalmazandó, még akkor is, ha az említett feltételt egyedileg nem tárgyalták meg.

30 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kizárja az irányelv hatálya alól azokat a szerződési feltételeket, amelyek „kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket” tükröznek, amely fordulat az említett irányelv tizenharmadik preambulumbekezdése fényében egyaránt magában foglalja azokat a nemzeti jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a szerződő felek között azok választásától függetlenül alkalmazandók, valamint azokat, amelyek diszpozitív jellegűek, vagyis amelyek alapértelmezés szerint, a felek közötti eltérő megállapodás hiányában alkalmazandók (2021. szeptember 2-i OTP Jelzálogbank és társai ítélet, C-932/19, EU:C:2021:673, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 93/13 irányelv görög nyelvű változata az egyetlen, amelyben ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése tartalmaz egy második albekezdést, amelynek szövege végeredményben megegyezik ezen irányelv tizenharmadik preambulumbekezdésének szövegével, amely szerint az e rendelkezésben szereplő „kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezések” kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg”.

32 Mindazonáltal a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Az uniós jog rendelkezéseit ugyanis egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Unió valamennyi nyelvén készült változatok figyelembevételével. Valamely uniós jogi szöveg egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (2020. július 9-i Banca Transilvania ítélet, C-81/19, EU:C:2020:532, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 A 93/13 irányelv általános rendszerét illetően a Bíróság kimondta, hogy ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan szerződési feltétel, amelyet nem tárgyaltak meg egyedileg, azonban olyan szabályt tükröz, amelyet a nemzeti jog szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők e tekintetben másban nem állapodtak meg, nem tartozik ezen irányelv hatálya alá (2020. július 9-i Banca Transilvania ítélet, C-81/19, EU:C:2020:532, 37. pont).

34 E tekintetben a Bíróság pontosította, hogy az a tény, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében említett valamely rendelkezést tükröző szerződési feltételt egyedileg nem tárgyalták meg, nincs hatással annak az ezen irányelv hatálya alól történő kizárására. A 93/13 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően ugyanis az egyedi megtárgyalás hiánya a feltétel tisztességtelen jellege vizsgálatának megindítására vonatkozó feltétel, amely vizsgálatra nem kerülhet sor, ha a szerződési feltétel nem tartozik ezen irányelv hatálya alá (2020. július 9-i Banca Transilvania ítélet, C-81/19, EU:C:2020:532, 36. pont).

35 A 93/13 irányelv célját illetően a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy az ezen irányelv rendszere alkalmazásának kizárását, amely az irányelv 1. cikkének (2) bekezdéséből következik, az igazolja, hogy főszabály szerint joggal feltételezhető, hogy a nemzeti jogalkotó meghatározott szerződések feleit megillető jogok és kötelezettségek összességére nézve egyensúlyt teremtett, amely egyensúlyt az uniós jogalkotó kifejezetten meg kívánta őrizni (2021. június 10-i Prima banka Slovensko ítélet, C-192/20, EU:C:2021:480, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Továbbá a Bíróság pontosította, hogy az a körülmény, hogy a nemzeti jogalkotó ilyen egyensúlyt teremtett, nem feltétele az említett 1. cikk (2) bekezdésében említett kizárás

alkalmazásának, hanem éppen az ilyen kizárást igazolja (lásd ebben az értelemben: 2020. július 9-i Banca Transilvania ítélet, C-81/19, EU:C:2020:532, 27. pont; 2021. október 14-i NSV és NM végzés, C-87/21, nem tették közzé, EU:C:2021:860, 31. pont).

36 A 33–35. pontban szereplő megfontolásokból az következik, hogy a nemzeti bíróságok a 93/13 irányelvre tekintettel nem vizsgálhatják felül az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő feltétel tisztességtelen jellegét, még akkor sem, ha azt egyedileg nem tárgyalták meg, amennyiben e feltétel olyan törvényi vagy rendeleti rendelkezést tükröz, amely az említett irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „kötelező érvényű”, amely fogalom magában foglalja nem csupán azon rendelkezéseket, amelyek a szerződő felek közötti választástól függetlenül alkalmazandók, hanem a diszpozitív rendelkezéseket is, vagyis amelyek a felek közötti eltérő megállapodás hiányában automatikusan alkalmazandók a jelen ítélet 30. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően.

37 Az eljáró nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az érintett feltétel a Bíróság által meghatározott szempontok alapján, vagyis az érintett kölcsönszerződések jellegének, általános rendszerének és kikötéseinek, valamint azon jogi és ténybeli háttérnek a figyelembevételével a 93/13 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik-e, figyelembe véve azt a tényt, hogy a fogyasztók védelmének ezen irányelvben megfogalmazott célkitűzésére tekintettel az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében előírt kivételt szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 30. és 31. pont).

38 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a vitatott kikötések, amelyeket az érintett kölcsönszerződés felei látszólag nem tárgyaltak meg, átveszik a polgári törvénykönyv 291. cikkének tartalmát, amely cikket e bíróság diszpozitív jogszabályi rendelkezésnek minősít.

39 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy e bíróság feladata, hogy a jelen ítélet 37. pontjában jelzett szempontok alkalmazásával megvizsgálja, hogy az előtte vitatott összes kikötés ténylegesen a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kötelező érvényű nemzeti jogi rendelkezéseket tükröz-e, tudva azt, hogy az említett kikötések közül azok, amelyek nem tartoznak e minősítés alá, e címen nem zárhatók ki az említett irányelv hatálya alól. Az a tény, hogy az ilyen jogszabályi rendelkezéseket tükröző bizonyos feltételek kívül esnek a 93/13 irányelv hatályán, nem jelenti azt, hogy az ugyanezen szerződésben szereplő és jogszabályi rendelkezések hatálya alá nem tartozó egyéb feltételek érvényességét a nemzeti bíróság ne értékelhetné ezen irányelvre tekintettel (2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 66. pont).

40 A fentiekre tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az kizárja ezen irányelv hatálya alól az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő olyan feltételt, amely diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezést tükröz, vagyis amely a felek közötti eltérő megállapodás hiányában automatikusan alkalmazandó, még akkor is, ha az említett feltételt egyedileg nem tárgyalták meg.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdésről

41 Együttesen vizsgálandó második és harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a tagállami bíróságok kötelesek kizárni az irányelv hatálya alól az ezen 1. cikk (2) bekezdésében

említett feltételeket, még akkor is, ha az említett rendelkezést nem ültették át formálisan ezen állam jogrendjébe, és ilyen esetben e bíróságok tekinthetik-e úgy, hogy az említett 1. cikk (2) bekezdését közvetetten átvették a nemzeti jogba ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének átültetése révén.

42 E kérdés azon az előfeltevésen alapul, amely szerint mivel a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését nem vette kifejezetten át az irányelvet átültető görög jogszabály, az Areios Pagos (semmítőszék) a nemzeti jognak az irányelvvel összhangban álló értelmezése alapján úgy ítélte meg, hogy az irányelv hatálya alóli, az irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében kimondott kizárás hallgatólagosan szerepel az említett jogszabályban, mivel e kizárás szerves részét képezi a 2251/1994. sz. törvény 2. cikke (6) bekezdésének, amely átültette az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkének (1) bekezdését.

43 Először is, a 93/13 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a belső jogba való átültetése hiányának következményeit illetően hangsúlyozni kell, hogy ezen irányelv rendelkezései arra hivatottak, hogy kizárólag azon esetekben alkalmazzák őket, amelyek nincsenek kizárva az irányelv hatálya alól, többek között az említett 1. cikk (2) bekezdése által az abban meghatározott feltételek mellett (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Mikrokasa és Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty ítélet, C-779/18, EU:C:2020:236, 50. pont; 2020. július 9-i Banca Transilvania ítélet, C-81/19, EU:C:2020:532, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Továbbá meg kell állapítani, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kizárja az irányelv hatálya alól az ott említett feltételeket, különösen a kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröző feltételeket. Következésképpen, jóllehet ezen 1. cikk (2) bekezdését esetleg nem ültették át valamely tagállam jogrendjébe, ez nem változtat azon, hogy az ilyen szerződési feltételek és közvetetten az e feltételek által tükrözött kötelező erejű nemzeti rendelkezések megfelelőségének az ezen irányelv követelményeinek fényében történő vizsgálatát az uniós jog nem írja elő.

45 Az átültetés ilyen hiánya ugyanis nem módosíthatja a 93/13 irányelv hatályát, amelynek főszabály szerint az összes tagállamban azonosnak kell lennie, az uniós jog által engedélyezett eltérésekre is figyelemmel. Ez utóbbi tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamoknak továbbra is lehetőségük van arra, hogy az említett irányelv rendelkezéseit nemzeti jogszabályként olyan helyzetekre alkalmazzák, amelyek nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, feltéve hogy ez összeegyeztethető az irányelv célkitűzéseivel és a Szerződésekkel (lásd ebben az értelemben: 2020. április 2-i Condominio di Milano, via Meda ítélet, C-329/19, EU:C:2020:263, 32–38. pont).

46 Végül, az alapeljárásnak a jelen ítélet 18–22. és 42. pontjában bemutatott összefüggéseire tekintettel meg kell vizsgálni, hogy amennyiben a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését nem ültették át kifejezetten valamely tagállam jogrendjébe egy ilyen értelmű kifejezett és konkrét jogszabályi rendelkezés elfogadásával, ezen állam bíróságai tekinthetik-e vagy akár kötelesek-e úgy tekinteni, hogy az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkének (1) bekezdését átültető nemzeti rendelkezések elfogadása révén az említett rendelkezést hallgatólagosan átültették.

47 Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése korlátozza az ezen irányelv által bevezetett, a tisztességtelen feltételekkel szembeni védelmi rendszer hatályát, míg annak 3. és 4. cikke a tisztességtelen feltételek fogalmára, illetve az ilyen feltételek tisztességtelen jellegének az említett irányelv keretében történő értékelése terjedelmére vonatkozik.

48 Egyébiránt, ahogyan azt a Bíróság már kimondta, az uniós jog bármely jogforrása csak annyiban alkalmazandó egy adott helyzetre, amennyiben e helyzet e jogforrás hatálya alá tartozik (2021. április 14-i Credit Europe Ipotecar IFN és Credit Europe Bank végzés, C-364/19, EU:C:2021:306, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. október 14-i NSV és NM végzés, C-87/21, nem tették közzé, EU:C:2021:860, 37. pont). Továbbá magának a 93/13 irányelvnek a szerkezetéből világosan kitűnik, hogy valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének az ezen irányelv rendelkezéseire – és különösen annak 3. és 4. cikkére – tekintettel történő esetleges értékelése megköveteli annak előzetes meghatározását, hogy az érintett feltétel ezen irányelv hatálya alá tartozik-e, különösen az említett irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében kimondott kizárásra tekintettel (lásd ebben az értelemben: 2021. június 10-i BNP Paribas Personal Finance ítélet, C-609/19, EU:C:2021:469, 23. és 26. pont; 2021. április 14-i Credit Europe Ipotecar IFN és Credit Europe Bank végzés, C-364/19, EU:C:2021:306, 33. pont; 2021. október 14-i NSV és NM végzés, C-87/21, nem tették közzé, EU:C:2021:860, 38. pont).

49 Következésképpen, amikor a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, amelynek célja az irányelv hatályának meghatározása, formálisan nem ültették át valamely tagállam jogrendjébe egy kifejezett és különös jogi rendelkezéssel, e tagállam bíróságai nem tekinthetik úgy, hogy e rendelkezést közvetetten átvették a nemzeti jogba ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének átültetése révén, amely rendelkezéseknek nem ugyanez a tárgya.

50 A fenti megfontolásokra tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen 1. cikk (2) bekezdésében említett feltételek akkor is ki vannak zárva ezen irányelv hatálya alól, ha az említett rendelkezést nem ültették át formálisan valamely tagállam jogrendjébe, és ilyen esetben e tagállam bíróságai nem tekinthetik úgy, hogy az említett 1. cikk (2) bekezdését közvetetten átvették a nemzeti jogba ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének átültetése révén.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

51 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 93/13 irányelv 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal nem ellentétes olyan nemzeti jogi rendelkezések elfogadása vagy hatályban tartása, amelyek hatására az ezen irányelvben előírt fogyasztóvédelmi rendszert az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében említett feltételekre alkalmazzák.

52 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság és az alapeljárás felperesei egyetértenek abban, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében előírt kizárásnak a 2251/1994. sz. törvény által a görög jogba való átültetésének hiánya hallgatólagosan – az irányelv 8. cikke alapján – a fogyasztóvédelem szintjének az ezen irányelv által biztosított szinthez képest történő növelésére irányul. Mindazonáltal írásbeli észrevételeikben a Trapeza Peiraios és a görög kormány cáfolja, hogy a nemzeti jogalkotónak ilyen szándéka lett volna.

53 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a Bíróság – az uniós és nemzeti bíróságok hatáskörmegosztásának keretén belül – azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban meghatározott ténybeli és szabályozási hátteret köteles figyelembe venni, amelybe az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések illeszkednek, így az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem lehet a nemzeti jog egy adott tagállam kormánya vagy az alapeljárásban részt vevő valamely fél által hivatkozott értelmezés fényében vizsgálni (lásd

ebben az értelemben: 2021. április 15-i État belge [az átadásra vonatkozó határozatnál későbbi körülmények] ítélet, C-194/19, EU:C:2021:270, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 Ennek pontosítását követően emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv tizenkettedik preambulumbekezdése szerint ezen irányelv a tisztességtelen feltételekre vonatkozó nemzeti jogszabályoknak csak részleges és minimális harmonizációját végzi el, meghagyva a tagállamok számára azt a lehetőséget, hogy az EUM-Szerződés rendelkezéseinek tiszteletben tartásával saját nemzeti jogszabályaikban az ebben az irányelvben előírtaknál szigorúbb rendelkezésekkel biztosítsanak magasabb szintű védelmet a fogyasztók számára. Ezenkívül az említett irányelv 8. cikke értelmében a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak e Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak (lásd ebben az értelemben: 2020. április 2-i Condominio di Milano, via Meda ítélet, C-329/19, EU:C:2020:263, 33. pont; 2020. szeptember 3-i Profi Credit Polska ítélet, C-84/19, C-222/19 és C-252/19, EU:C:2020:631, 84. pont).

55 A 93/13 irányelv 8. cikkének szövegéből kitűnik, hogy azt a lehetőséget, amellyel a tagállamok e rendelkezés értelmében a fogyasztóvédelem szintjének növelése érdekében rendelkeznek, „az ezen irányelv által szabályozott területen” kell alkalmazni, amely kiterjed az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között kötött szerződésekben szereplő tisztességtelen feltételekre.

56 Ami a 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkének (2) bekezdését illeti, az kizárja ezen irányelv hatálya alól a fogyasztókkal kötött szerződések bizonyos kikötéseit, különösen azokat, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek.

57 A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése nem érinti a tagállamoknak az ezen irányelv tizenkettedik preambulumbekezdésében és 8. cikkében foglalt azon lehetőségét, hogy az EUM-Szerződés tiszteletben tartása mellett az említett irányelv rendelkezéseinél szigorúbb nemzeti rendelkezésekkel biztosítsanak magasabb szintű védelmet a fogyasztók számára.

58 Ezenkívül a 2010. június 3-i Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid ítéletben (C-484/08, EU:C:2010:309, 30–35., 40. és 43. pont), amely a 8. cikkben biztosított lehetőség és a tisztességtelen feltételek tartalmi vizsgálatának a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében megállapított mechanizmusa alóli kivétel közötti kapcsolatra vonatkozik, a Bíróság, miután megállapította, hogy az e 4. cikk (2) bekezdésében említett feltételek a 93/13 irányelv által szabályozott területhez tartoznak, és ennek következtében ezen irányelv 8. cikke alkalmazandó az említett 4. cikk (2) bekezdésére is, kimondta, hogy nem ütközik e két rendelkezésbe az olyan nemzeti szabályozás, amely az ilyen feltételek tisztességtelen jellegének bírósági felülvizsgálatának lehetővé tételével az irányelvben előírtnál magasabb szintű védelmet biztosít a fogyasztók számára.

59 Végezetül a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett feltételekre nem terjed ki az esetlegesen tisztességtelen jellegük értékelése, hanem azok az irányelv 8. cikke értelmében az irányelv által szabályozott területhez tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 41. pont), és hogy az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely az említett irányelv 4. cikkének

(2) bekezdésében megállapított kivételnek szigorúbb hatályt biztosít, hozzájárul ezen irányelv fogyasztóvédelmi célkitűzéséhez (2020. szeptember 3-i Profi Credit Polska ítélet, C-84/19, C-222/19 és C-252/19, EU:C:2020:631, 85. pont).

60 Mindazonáltal különbség van a 93/13 irányelv 1. cikkének a szerződési feltételek első kategóriáját az irányelv tárgyi hatálya alól kizáró (2) bekezdése és ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése között, amely nem határozza meg e hatályt, hanem kizárja a tisztességtelen jelleg értékeléséből a szerződési feltételeknek az irányelv hatálya alá tartozó második kategóriáját (lásd ebben az értelemben: 2010. június 3-i Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid ítélet, C-484/08, EU:C:2010:309, 32. pont).

61 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a 93/13 irányelv ezen 1. cikkének (2) bekezdése szerinti feltételek nem tartoznak az irányelv által szabályozott területhez, és így az irányelv 8. cikke nem alkalmazandó az említett 1. cikk (2) bekezdésére.

62 Ennek megállapítását követően fontos emlékeztetni arra, hogy amint az a jelen ítélet 45. pontjában szerepel, a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy az említett irányelv rendelkezéseit olyan helyzetekre alkalmazzák, amelyek nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, feltéve hogy ez összeegyeztethető az irányelv célkitűzéseivel és a Szerződésekkel (lásd ebben az értelemben: 2020. április 2-i Condominio di Milano, via Meda ítélet, C-329/19, EU:C:2020:263, 37. pont).

63 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes olyan nemzeti jogi rendelkezések elfogadása vagy hatályban tartása, amelyek hatására az ezen irányelvben előírt fogyasztóvédelmi rendszert az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében említett feltételekre alkalmazzák.

A költségekről

64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg. A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az kizárja ezen irányelv hatálya alól az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő olyan feltételt, amely diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezést tükröz, vagyis amely a felek közötti eltérő megállapodás hiányában automatikusan alkalmazandó, még akkor is, ha az említett feltételt egyedileg nem tárgyalták meg.

2) A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen 1. cikk (2) bekezdésében említett feltételek akkor is ki vannak zárva ezen irányelv hatálya alól, ha az említett rendelkezést nem ültették át formálisan valamely tagállam jogrendjébe, és ilyen esetben e tagállam bíróságai nem tekinthetik úgy, hogy az említett 1. cikk (2) bekezdését közvetetten átvették a nemzeti jogba ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének átültetése révén.

3) A 93/13 irányelv 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes olyan nemzeti jogi rendelkezések elfogadása vagy hatályban tartása, amelyek hatására az ezen irányelvben előírt fogyasztóvédelmi rendszert az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében említett feltételekre alkalmazzák.

Aláírások